

ผลของการปรึกษาเชิงจิตวิทยาแบบรายบุคคลตามแนวโรเจอร์ส
ต่อวิธีการเผชิญความเครียดของมารดาที่มีบุตรเป็นโรคธาลัสซีเมีย

นางสาว จิว ชาวถาวร

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาจิตวิทยาการศึกษา ภาควิชาจิตวิทยา

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ปีการศึกษา 2539

ISBN 974-636-187-2

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

EFFECTS OF ROGERIAN INDIVIDUAL COUNSELING ON COPING
WITH STRESS OF MOTHERS OF THALASSEMIC CHILDREN

MISS JEW CHOWTHAWORN

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Arts in Counseling Psychology

Department of Psychology

Graduate school

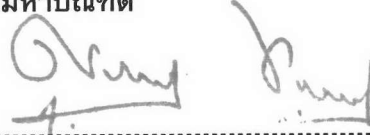
Chulalongkorn University

Academic Year 1996

ISBN 974-636-187-2

หัวข้อวิทยานิพนธ์ ผลของการศึกษาเชิงจิตวิทยาแบบรายบุคคลตามแนวโรเจอร์ส
ต่อวิธีการเผชิญความเครียดของมารดาที่มีบุตรเป็นโรคธาลัสซีเมีย
โดย นางสาวจิวิ เชาว์ถาวร
ภาควิชา จิตวิทยา
อาจารย์ที่ปรึกษา รองศาสตราจารย์สุภาพรรณ โคตรจรัส

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้บัณฑิตวิทยาลัยฉบับนี้เป็นส่วน
หนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาวิทยาศาสตรบัณฑิต

.....คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(ศาสตราจารย์นายแพทย์ศุภวัฒน์ ชูติวงศ์)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

.....ประธานกรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.โสริช โพธิ์แก้ว)

.....อาจารย์ที่ปรึกษา
(รองศาสตราจารย์สุภาพรรณ โคตรจรัส)

.....กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร.ชุมพร ยงกิตติกุล)

.....กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร.พรรณราย ทรัพย์ะประภา)

จิ๋ว เชาว์ถาวร : ผลของการปรึกษาเชิงจิตวิทยาแบบรายบุคคลตามแนวโรเจอร์สต่อวิธีการเผชิญความเครียดของมารดาที่มีบุตรเป็นโรคธาลัสซีเมีย (EFFECTS OF ROGERIAN INDIVIDUAL COUNSELING ON COPING WITH STRESS OF MOTHERS OF THALASSEMIC CHILDREN) อาจารย์ที่ปรึกษา : รศ. สุภาพรณ โคตรจรัส, 162 หน้า. ISBN 974-636-187-2

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ ศึกษาผลของการปรึกษาเชิงจิตวิทยาแบบรายบุคคลตามแนวโรเจอร์สต่อวิธีการเผชิญความเครียดของมารดาที่มีบุตรเป็นโรคธาลัสซีเมีย โดยมีสมมติฐานว่า (1) หลังการทดลองมารดาที่มีบุตรเป็นโรคธาลัสซีเมียที่ได้รับการปรึกษาเชิงจิตวิทยาแบบรายบุคคลตามแนวโรเจอร์ส จะมีคะแนนการเผชิญความเครียดแบบเผชิญหน้ากับปัญหา และแบบมุ่งแก้ปัญหาทางอ้อมสูงกว่าก่อนได้รับการปรึกษา และมีคะแนนการเผชิญความเครียดแบบมุ่งลดอารมณ์ตึงเครียดต่ำกว่าก่อนได้รับการปรึกษา (2) หลังการทดลองมารดาที่มีบุตรเป็นธาลัสซีเมียที่ได้รับการปรึกษาเชิงจิตวิทยาแบบรายบุคคลตามแนวโรเจอร์สจะมีคะแนนการเผชิญความเครียดแบบเผชิญหน้ากับปัญหา และแบบมุ่งแก้ปัญหาทางอ้อมสูงกว่ามารดาที่ไม่ได้รับการปรึกษา และจะมีคะแนนการเผชิญความเครียดแบบมุ่งลดอารมณ์ตึงเครียดต่ำกว่ามารดาที่ไม่ได้รับการปรึกษา การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงทดลองแบบมีกลุ่มควบคุม ทดสอบก่อนและหลังการทดลอง (Pretest-Posttest Control Group Design) กลุ่มตัวอย่างเป็นมารดาที่พาบุตรซึ่งป่วยเป็นโรคธาลัสซีเมียมารับการรักษาที่คลินิกกุมารเวชศาสตร์ โรงพยาบาลศิริราช และได้รับคะแนนการเผชิญความเครียดแบบเผชิญหน้ากับปัญหา และแบบมุ่งแก้ปัญหาทางอ้อมต่ำกว่าค่ากลาง (mid point) และมีคะแนนการเผชิญความเครียดแบบมุ่งลดอารมณ์ตึงเครียดสูงกว่าค่ากลาง (mid point) สมัครใจเข้าร่วมการวิจัย จำนวน 24 คน แบ่งเป็นกลุ่มทดลอง 12 คน และกลุ่มควบคุม 12 คน กลุ่มทดลองได้รับการปรึกษาเชิงจิตวิทยาแบบรายบุคคลตามแนวโรเจอร์สเป็นเวลา 3 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 2 ครั้ง ครั้งละประมาณ 1 ชั่วโมง รวมเวลาที่มาร่วมการทดลองรายละเอียดประมาณ 6 ชั่วโมง โดยผู้วิจัยเป็นนักจิตวิทยาการปรึกษา และเป็นผู้ให้ความรู้ด้วยตัวเองทั้งสองกลุ่ม เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือแบบสัมภาษณ์วิธีการเผชิญความเครียด วิเคราะห์ข้อมูลด้วยการทดสอบค่าที (t-test)

ผลการวิจัยพบว่า

(1) หลังการทดลองมารดาที่มีบุตรเป็นโรคธาลัสซีเมียที่ได้รับการปรึกษาเชิงจิตวิทยาแบบรายบุคคลตามแนวโรเจอร์สมีคะแนนการเผชิญความเครียดแบบเผชิญหน้ากับปัญหา และแบบมุ่งแก้ปัญหาทางอ้อมสูงกว่าก่อนได้รับการปรึกษา และมีคะแนนการเผชิญความเครียดแบบมุ่งลดอารมณ์ตึงเครียดต่ำกว่าก่อนได้รับการปรึกษาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

(2) หลังการทดลองมารดาที่มีบุตรเป็นโรคธาลัสซีเมียที่ได้รับการปรึกษาเชิงจิตวิทยาแบบรายบุคคลตามแนวโรเจอร์สมีคะแนนการเผชิญความเครียดแบบเผชิญหน้ากับปัญหา และแบบมุ่งแก้ปัญหาทางอ้อมสูงกว่ามารดาที่ไม่ได้รับการปรึกษา และมีคะแนนการเผชิญความเครียดแบบมุ่งลดอารมณ์ตึงเครียดต่ำกว่ามารดาที่ไม่ได้รับการปรึกษาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ภาควิชา จิตวิทยา
สาขาวิชา จิตวิทยาการปรึกษา
ปีการศึกษา 2539

ลายมือชื่อนิสิต จิ๋ว เชาว์ถาวร
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา รศ. สุภาพรณ
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม

C643093 : MAJOR COUNSELING PSYCHOLOGY

KEY WORD: ROGERIAN INDIVIDUAL COUNSELING / COPING WITH STRESS / MOTHERS OF THALASSEMIC CHILDREN
JEW CHOWTHAWORN : EFFECTS OF ROGERIAN INDIVIDUAL COUNSELING ON COPING WITH STRESS OF MOTHERS OF THALASSEMIC CHILDREN.
THESIS ADVISOR : ASSO. PROF. SUPAPAN KOTRAJARAS, M.S. 162 pp.
ISBN 974-636-187-2

The purpose of this research was to study the effects of Rogerian individual counseling on coping with stress of mothers of Thalassemic children. The hypotheses were that (1) the posttest scores on the confrontive coping strategies and palliative or passive coping strategies of the experimental group would be higher than its pretest scores and the posttest scores of the control group. (2) the posttest scores on the emotive coping strategies of the experimental group would be lower than its pretest scores and the posttest scores of the control group. The research design was the pretest-posttest control group design. The sample comprised of 24 mothers of Thalassemic children selected from those who scored below mid point on the confrontive coping strategies and palliative or passive coping strategies and scored above mid point on the emotive coping strategies. They were assigned to the experimental group, and the control group, each group comprising 12 persons. The experimental group received approximately one hour of Rogerian individual counseling , 2 times per week for three consecutive weeks, altogether for 6 hours. The instrument used in this study was the Coping Interview developed from the Jalowiec Coping Scale which translated into Thai by Nitaya Suthayakorn. The t-test was utilized for data analysis.

The results indicate that :

(1) The posttest scores on the confrontive coping strategies and palliative or passive coping strategies of the experimental group are higher than its pretest scores and the posttest scores of the control group at .05 level of significance.

(2) The posttest scores on the emotive coping strategies of the experimental group are lower than its pretest scores and the posttest scores of the control group at .05 level of significance.

ภาควิชา.....จิตวิทยา
สาขาวิชา.....จิตวิทยาการปรึกษา
ปีการศึกษา.....2539

ลายมือชื่อนิสิต.....จิต เซาว์การ
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา.....
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม.....

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์เรื่องนี้สำเร็จลงได้ด้วยความสำเร็จและความเมตตาและเอาใจใส่ของ รองศาสตราจารย์ สุภาพรรณ โคตรจรัส อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ที่ได้ดูแลให้การปรึกษาแนะนำแก้ไข และให้กำลังใจผู้วิจัยมาโดยตลอด อันบุญคุณคุณครูนี้หาที่เปรียบไม่ได้ ศิษย์ขอจารึกไว้ในใจ และขอกราบขอบพระคุณมา ณ โอกาสนี้

ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. โสริศ โพธิแก้ว ที่กรุณาช่วยตรวจแก้ และให้คำแนะนำอันเป็นประโยชน์สำหรับศิษย์ที่จะนำมาแก้ไขวิทยานิพนธ์เล่มนี้ และสำหรับการที่ศิษย์จะทำงานการปรึกษาเชิงจิตวิทยาต่อไป อีกทั้งยังให้ความรักและห่วงใย ช่วยเหลือศิษย์มีกำลังใจอย่างมากในการฝ่าฝืนอุปสรรคต่างๆ กราบขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ ดร. ชุมพร ยงกิตติกุล ที่กรุณาให้คำแนะนำด้วยความรักและเมตตาหลายประการในการปรับปรุงเครื่องมือในการวิจัยทำให้งานวิจัยครั้งนี้มีความถูกต้องและสมบูรณ์ยิ่งขึ้น กราบขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ ดร. พรรณราย ทรัพย์ประภา ที่กรุณาช่วยให้คำแนะนำในการแก้ไขวิทยานิพนธ์เรื่องนี้ให้สำเร็จลุล่วงด้วยดี

กราบขอบพระคุณ แพทย์หญิง วรวรรณ ต้นไพจิตร เลขาธิการมูลนิธิโรคโลหิตจางธาลัสซีเมีย แห่งประเทศไทย ที่ให้ความเอื้อเฟื้อเพื่อคู่มือโรคโลหิตจางธาลัสซีเมีย และอำนวยความสะดวกในการเก็บรวบรวมข้อมูล แพทย์หญิงคุณหญิง เพ็ญศรี ภูตระกูล หัวหน้าโครงการวิจัยธาลัสซีเมีย นายแพทย์ สุทัศน์ พุเจริญ และดร. ปราณิ พุเจริญ ที่เอื้อโอกาสให้ผู้วิจัยได้มีเวลาในการศึกษาวิจัยอย่างเต็มที่

ขอขอบพระคุณ บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ที่ให้ทุนอุดหนุนการทำวิทยานิพนธ์

ขอขอบพระคุณเพื่อนๆ จิตวิทยารุ่น 9 และพี่น้องจิตวิทยาการปรึกษาทุกๆ ท่านที่ทำให้ผู้วิจัยได้ตระหนักถึงความเป็นมิตรแท้ที่คอยช่วยเหลือ เกื้อกูลซึ่งกันและกัน และกราบขอบพระคุณ ท่านผู้มีพระคุณอีกหลายๆ ท่านที่ผู้วิจัยยังไม่ได้จารึกชื่อไว้ในงานวิจัยชิ้นนี้

ท้ายสุดนี้ผู้วิจัยขอกราบระลึกถึงคุณพ่อพู่และคุณแม่แม่หลิว ที่ให้ความรัก กำลังใจ และให้โอกาสผู้วิจัยได้มีชีวิตที่เติบโต และงอกงาม

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญตาราง.....	ฉ
สารบัญแผนภาพ.....	ญ
บทที่	
1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง.....	3
แนวคิดเกี่ยวกับการปรึกษาเชิงจิตวิทยารายแบบรายบุคคลตามแนวโรเจอร์ส.....	4
แนวคิดเกี่ยวกับโรคธาลัสซีเมีย.....	17
แนวคิดเกี่ยวกับการเผชิญความเครียด.....	26
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	33
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	38
สมมติฐานของการวิจัย.....	38
ขอบเขตของการวิจัย.....	39
คำจำกัดความในการวิจัย.....	40
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	41
2 วิธีดำเนินการวิจัย.....	42
การออกแบบการวิจัย.....	42
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	42
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	43
ขั้นตอนในการดำเนินการวิจัย.....	51
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	59
3 ผลการวิจัย.....	60

สารบัญ

	หน้า
4 การอภิปรายผลการวิจัย.....	65
5 สรุปผลการวิจัย.....	79
รายการอ้างอิง.....	85
ภาคผนวก	
ก สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	90
ข แบบสัมภาษณ์วิธีการเผชิญความเครียดของ มารดาที่มีบุตรเป็นโรคธาลัสซีเมีย.....	95
ค รายงานผลการวิเคราะห์องค์ประกอบของแบบวัด วิธีการเผชิญความเครียดของ Jalowiec.....	103
การตรวจสอบคุณภาพของแบบสัมภาษณ์วิธีการเผชิญความเครียด.....	108
ง ตารางการนัดหมายกลุ่มตัวอย่าง.....	110
จ กระแสการเปลี่ยนแปลงและการพัฒนาของผู้มาปรึกษาในกลุ่มทดลอง.....	115
ฉ ค่าคะแนนที่ได้จากการทดลอง.....	153
ช ตารางแสดงข้อมูลส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่าง.....	157
ประวัติผู้วิจัย.....	162

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
1 ผลการทดสอบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของคะแนนการเผชิญความเครียด 3 แบบ ของมารดาที่มีบุตรเป็นโรคธาลัสซีเมียกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม ในระยะก่อนการทดลอง ด้วยการทดสอบค่าที่.....	61
2 ผลการทดสอบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของคะแนนการเผชิญความเครียด 3 แบบของมารดาที่มีบุตรเป็นโรคธาลัสซีเมียกลุ่มทดลอง ในระยะก่อนและหลังการทดลอง ด้วยการทดสอบค่าที่.....	62
3 ผลการทดสอบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของคะแนนการเผชิญความเครียด 3 แบบ ของมารดาที่มีบุตรเป็นโรคธาลัสซีเมียกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม ในระยะหลังการทดลอง ด้วยการทดสอบค่าที่.....	63
4 ผลการทดลองความแตกต่างของค่าเฉลี่ยของคะแนนการเผชิญความเครียด 3 แบบของมารดาที่มีบุตรเป็นโรคธาลัสซีเมียกลุ่มควบคุม ในระยะก่อนและหลังการทดลองด้วยการทดสอบค่าที่.....	64
5 แสดงค่าน้ำหนักองค์ประกอบของสององค์ประกอบ และสี่องค์ประกอบของข้อคำถามในแบบวัดวิธีการเผชิญความเครียดของ Jalowiec.....	104
6 แสดงการวิเคราะห์องค์ประกอบสำหรับสามองค์ประกอบของข้อคำถามใน แบบวัดวิธีการเผชิญความเครียด ของ Jalowiec.....	106
7 แสดงค่าอำนาจจำแนก (t) และค่าสหสัมพันธ์รายข้อกับคะแนนรวมในแต่ละด้านของแบบสัมภาษณ์วิธีการเผชิญความเครียด (r) ในการนำแบบวัดไปทดลองใช้ครั้งที่ 1.....	108
8 แสดงค่าอำนาจจำแนก (t) และค่าสหสัมพันธ์รายข้อกับคะแนนรวมในแต่ละด้านของแบบสัมภาษณ์วิธีการเผชิญความเครียด (r) ในการนำแบบวัดไปทดลองใช้ครั้งที่ 2.....	109

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
9	แสดงค่าคะแนนดิบที่ได้จากแบบสัมภาษณ์วิธีการเผชิญความเครียด ในมารดาที่บุตรเป็นโรคธาลัสซีเมียด้านวิธีการเผชิญความเครียดแบบมุ่งลดอารมณ์ดังเครียดก่อนการทดลอง หลังการทดลอง และคะแนนที่เปลี่ยนแปลงไปของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม.....154
10	แสดงค่าคะแนนดิบที่ได้จากแบบสัมภาษณ์วิธีการเผชิญความเครียด ในมารดาที่บุตรเป็นโรคธาลัสซีเมีย ด้านวิธีการเผชิญความเครียดแบบมุ่งแก้ปัญหาทางอ้อมก่อนการทดลอง หลังการทดลอง และคะแนนที่เปลี่ยนแปลงไปของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม.....155
11	แสดงค่าคะแนนดิบที่ได้จากแบบสัมภาษณ์วิธีการเผชิญความเครียด ในมารดาที่บุตรเป็นโรคธาลัสซีเมีย ด้านวิธีการเผชิญความเครียดแบบเผชิญหน้ากับปัญหา ก่อนการทดลอง หลังการทดลองและคะแนนที่เปลี่ยนแปลงไปของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม.....156
12	แสดงจำนวน และร้อยละของมารดาและบิดาที่มีบุตรเป็นโรคธาลัสซีเมียทั้งกลุ่มควบคุมและกลุ่มทดลอง จำแนกตามระดับอายุ การศึกษา และอาชีพ.....158
13	แสดงจำนวนร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง ในกลุ่มควบคุมและกลุ่มทดลอง จำแนกตามรายได้ของครอบครัวต่อเดือน และจำนวนบุตรมีชีวิต.....160

สารบัญภาพ

แผนภาพที่	หน้า
1 แสดงบุคลิกภาพของบุคคลโดยรวม (The total personality).....	7
2 แสดงแบบแผนการถ่ายทอดทางพันธุกรรมจากพ่อ และแม่ที่เป็น พาหะของธาลัสซีเมียไปสู่ลูก.....	21